

BİR FOTOĞRAFIN HATIRLATTIKLARI: 8

BÜYÜK TÜRK BİLGİNİ PROF. DR. ABBAS ZAMANOĞLU KONYA'DA İDİ

21 yıl görev yaptığım Atatürk Üniversitesi yıllarımın ortaları... Yıl vermem kolay olmayacak. Ancak araya sıkıştıracağımız bazı ip uçları belki yılımızı belirlememize yardımcı olabilecek.

Eylül 1967'de göreve başladığımda, geleceğin profesörü Ali Yavuz Akpınar daha öğrencimizdi ve iki yıl sonra mezun olacaktı. Kendisi Ardahan 1947 doğumlu olup ilk ve orta öğrenimleri Kars ilimizin değişik ilçelerinde tamamlamıştır. Onun dikkatimi çeken ilk özelliği Azerbaycan Türklerinin dil, edebiyat ve kültürüyle ilgili olmasıydı.

Sayın Akpınar 1977'de yüksek lisansını, 1990'da da doktoraasını tamamlamıştır. O. Bu arada değişik zamanlarda Azerbaycan'a gitmiş, oranın bilim ve kültür dünyasını yakından tanı-

Prof. Dr.
Saim SAKAOĞLU

mıştır. Bu arada tanıdığı bilgilerden biri de, bizim o yılların söyleyişine göre Abbas Zamanov dediğimiz, bölgedeki kaynaklarda Abbas Fetah Oğlu Zamanov olarak gördüğümüz bilgin idi. Prof. Zamanov Atatürk Üniver-

sitesi'ne karşı beslediği özel bir sevginin sonucu olarak Fen-Edebiyat Fakültesine çok sayıda kitap hediye etmiştir. Böyle bir zenginlik bölümümüzdeki öğretim elemanları ve öğrencilerin ilgisini çekmiş, bitirme tezi hazırlayan lisan öğrencileri ile kitap ve makale yayımlayan öğretim elemanlarının sayısı birden bire artmıştır.

Biz Anadolu Türkleri ona karşı olan yakınlığımız dile getirmek için, biraz da Kuzeydoğu Anadolu ağzının etkisiyle olsa gerek, sürekli olarak Abbas Emi derdik. Ancak Atatürk Üniver-

sitesi'nde ona karşı olan saygımızı dile getirecek bir işlem gerçekleştirememiştik.

Bizim, 1988 Eylülünde Selçuk Üniversitesi'ne geçmemiz, kısa bir süre sonra da Eğitim Fakültesi dekanlığına atanmamızın ardından Erzurum'da yapamadığımız değil yapamayacağımız toplantıyı Konya'da gerçekleştirdik. Neydi bu toplantı?

Yeri gelmişken hatırlatıverelim. Abbas Zamanov'un bağış kitapları arasında yer alan bir antoloji ilgimizi çekmişti. Bu kitabı, Azerbaycanlı bilginlerden Ehliman Ahundov, Tehmasib Ferzeliyev ve İsrafil Asbbasov hazırlamışlardı. Özgün kimliği şöyle idi: Azerbaycan Aşıqları ve el Şairleri I, Baku 1983, 375 s.

Merhum öğrencim Prof. Dr. Ali Berat Alptekin genç bir doktordu. Günümüzün profesörle-

rinden Esmâ Şimşek Hanım ise daha öğrencimiz idi. İşte biz bu üçlü anılan kitabı kültürümüze kazandırmıştık: Azerbaycan Âşıkları ve Al Şairleri / Birinci Cilt, İstanbul 1985, XVI+208 S, Halk Kültürü Yayınları.

Bu kitabımızın garip bir hikâyesi vardı, yeri gelmişken anlatıverelim. Kitabımızın aslı Baku'da yayımlandığı için sadece şiirlere yer veren bir yapısı vardı. Biz ise Türkiye'de bu kitabı okuyacaklar için bir hayli ek yapmıştık. Mesela, Azerbaycan âşık şiiri geleneğiyle ilgili bilgi verilmemişti. Biz, onlarca kaynağı tarayarak kitabımızın başına bir Giriş bölümü eklemiştik. Her âşığın hayatı ile ilgili bilgilere de yeni bilgiler eklemiş, onunla ilgili pek çok kaynakla tamamlayıcı bir bibliyografyayı oluşturmuştuk. Kitabımızın sonuna ise geniş bir Sözlük'ün yanına bir de Bibliyografya ekle-

miştik. Kısacası kitabımız Türkiye şartlarına uydurulmuştu. Ancak kitabımızın özgün şeklini görmeyenler ise cehaletlerini ortaya koyan görüşlerle ortaya çıkmışlardı.

Biz, bu kitabın ikinci cildinin ne zaman yayımlanacağını bilmediğimiz için hemen özel bir kitap olarak ikinci cildin hazırlıklarına başlamıştık. Nitekim bizim ikinci cildimizle Azerbaycan'ın ikinci cildi aynı günlerde yayımlanıverdi. Biz ayrıca, Azerbaycan baskısının birinci cildinin özgün yapısını değiştirmemek için alınmayan âşıkları da bu ikinci cildimize alarak bir eksikliği gidermiş olduk.

İşte biz bu güzel çalışmalarımızın kapısını açan Sayın Prof. Dr. Abbas Zamanov'a bir fahri doktora vermeyi uygun bulduğumuzu Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Halil Cin'e arz ettik. Kabul ettiler ve bize gereken belgeleri tamamlamamızı söylediler. Üniversite senatosu da bu isteğimize onay verince iş tarihin belirlenmesine kalmıştı. Karşı tarafla yazışıyor ve bir tarih belirliyoruz. Bu tarihin belirlenmesinin özel bir önemi var. Ülkemizin değişik kurumlarında görev yapan dostlarımız da bu anlamlı günlerde Konya'ya gelecek ve Abbas Emi'lerini yalnız bırakmayacaklar. Bunlardan bazılarını aşağıda yeri gelince hatırlatacağız.

Ama o da ne? Sovyetler Birliği daha dağılmamış ve Abbas Emi'mize vize verilmemiş. Bütün çağrılı kişilere ulaşıyor, durumu bildiriyoruz. Israrlıyız, tekrar devreyi giriyoruz. Ve başarıyoruz. Ancak bu sefer de burada belirlenen ve davetiyede yer alan tarihe değil de bir hafta sonrasına izin veriliyor. Sonunda Abbas Emi Konya'yı şerefendiriyor.

Bizim kayıtlarımızda fahri doktoranın takdim töreni 23. 11. 1989... O gün Üniversite Evi'nde çekilen fotoğrafın arkasında böyle yazmışız. Ancak üniversitenin fahri doktora unvanını verdiği kişilerin listesindeki tarih ise 27 Nisan 1989... Bu tarihte birkaç kişiye fahri doktora töreni yapıldığı kayıtlı ise de tamamıyla yanlıştır. Aynı tarihe kaydedilmiş iki fahri doktora, Texaslı iki halk bilimi uzmanına, yine bizim önerimizle bu unvan verilmişti: Prof. Dr. Warren S. Walker ve eşi Barbara K. Walker. Ayrıca yine aynı tarihte verilen iki doktora

Prof. Mecit Bey

da dördüncü ve beşinci fahri doktora olarak kayıtlıdır: Yazar Mustafa Necati Sepetçioğlu ve eşi edebiyatçı Muazzam Gürşen Sepetçioğlu. Biz bu törenlerin hepsine ayrı ayrı zamanlarda katıldık ve listedeki tarihin yanlış olduğuna karar verdik.

Daha da önemlisi Prof. Zamanov'a unvanın verilmesi 27 Nisan 1989 tarihinde gerçekleşmesi mümkün değildir, çünkü bunca sıkıntılı bir süreçte törenin o tarihe yetişmesi de imkânsızdır. Ayrıca, bir Azerbaycan kaynağında, bu tarih 1988 olarak geçmektedir. Aşağıya aynen alınan bir kaynaktan ise tarih 1988 olarak gösterilmektedir.

Aşağıda onun hayatıyla ilgili bilgileri bir internet sitesinden özetleyerek aktarıyoruz: Türk Edebiyatı/İsimler Sözlüğü: 10 Ekim 1911 - 1 Nisan 1993); ya-

zar, gazeteci, eleştirmen, edebiyatçı, tercüman, filoloji İlimleri profesörü

Nahçıvan'ın Mahta köyünde doğdu. 1939'da Bakü Pedagoji Enstitüsü Edebiyat Bölümünü bitirdi. Yeni Kənd (1929), Gənc İşçi (1933-1935), Ədəbiyyat Qəzeti' (1937-1939), Gənc Bolşevik (1938) ve Döyüşən Kırım (1940-1941) gazetelerinde çeşitli görevler yaptı. Parti Teşkilatlarında denetleyici, şube müdürü ve katip (1928-1960); Heşterhanbazar'daki Üçtepe köyünde öğretmen (1930-1931); Halk Eğitim Komisyonundaki metot kabinesinde yöntem uzmanı (1937-1938); Olgunlaştırma ve Gıyabi Pedagoji Eğitimi İhtisas Enstitüsü yayınevinde ve Azərənşr'de bedii edebiyat bölümünde müdür (1939-1940); Azerbaycan Devlet Filarmoni Orkestrasında (1940-1941) ve M. F. Ahundov Opera ve Balesinde (1940) yönetmen; Azerbaycan Redaksiyonunda tercüman (1941-1942); Azerbaycan İلمي Araştırmalar Nizami Dil ve Edebiyat Enstitüsünde asistan (1960-1968); Nizami Edebiyat Müzesinde (1968-1971) ve Azerbaycan Diller Üniversitesi Edebiyat Kürsüsünde (1971-1979) müdür; Azerbaycan Diller Üniversitesinin Azerbaycan Edebiyatı Bölümünde profesör (1979-1993); Azerbaycan Yazarlar Birliği üyesi (1982); Azerbaycan Milli İlimler Akademisi muhabir üyesi (1983) olarak çalıştı.

Kitaplık açılışı.

Gıyabi Pedagoji Enstitüsü Azərbaycan Edebiyatı kürsüsündə (1939-1941); Azərbaycan Dillər Universitetində (1948-1960) dərslər verdi.

1967'de Filo Doktoru; 1971'de Profesör; 1980'de Emektar İlim Hadimi; 1989'da Selçuk Üniversitesində Fahri Doktor unvanlarını aldı. 1971'de TDK üzəsi seçildi. 1993'te Bakü'de vəfat etti.

Edebi və ilmi fəaliyyətlərinə 1930'larda edebi tenkit, makalə və araşdırma yazılarıyla başladı. 1943'te İrəli: Cəbhə Qeydləri, 1956'da A. Şaiqin Həyatı və Yaradıcılığı, 1962'de Müasirləri Sabir Haqqında, 1973'te Sabir və Müasirləri, 1975'te Cəlil Məmmədquluzadə: Həyat və

Yaradıcılığı Haqqında Qısa Oçerk, 1979'da Əməl Dostları, 1981'de Sabir Gülür, 1985'te Sabir Bu Gün, 1986'da Cəbhə Dəftərindən: Oçerklər adlı kitabları yayımlandı. Dərnlənən çalışmaları 2003'te Seçilmiş Əsərləri, 2008'de Bu Dünyadan Rəsul Rza Gəlib Keçdi, 2010'da Cənubdan Səslər adıyla yayımlandı. Eserləri, Bulğaristan, İran, Türkiyə, İrak, Avusturya gibi ölkələrdə yayımlandı.

Kaynaklardan seçmeler

Akpınar, Yavuz (1982). "Prof. Dr. Abbas Zamanov", Kardaş Edebiyatlar, (1), 28-32.

Akpınar, Yavuz (1985). "Prof. Dr. Abbas Zamanov", Kardaş Edebiyatlar, (11), 10-11.

Akpınar, Yavuz (1992). “Halk Uğrunda Bir Ömür veya Abbas Emmi”, Kardaş Edebiyatlar, (21), 48-49.

Elçin (2016). Ədəbiyyat və Cəsarət Tərcümanı Abbas Zamanov, Bakı, Gənclik Nəşriyyatı.

Habibbayli, İsa (2003, Müasirləri Abbas Zamanov Haqqında. Bakı, Çinar-ÇapNəşriyyatı.

Bu konuyu bağlarken bir durumu da bilgilerinize sunmak isteriz. Selçuk Üniversitesi'nin unvan verdiği Azərbaycanlı öbür kardeşlerimizi de bir hatırlayıverelim.

Prof. Dr. Mirabbas Gasimov ve Prof. Dr. Kamil Nerimanoglu'na, listedeki tarihe göre, 26 Eylül 1990 tarihinde, Azərbaycan-Türkiye Dostluğuna katkı konulu fahri doktora unvanı verilmiştir.

Asıl adı, Ebulfez Kadir Güloğlu Aliyev olan Ebulfez Elçibey 1938 yılında Nahçıvan'ın Keleki kasabasında doğdu. Elçibey 7 Haziran 1992'de bağımsız Azərbaycan Cumhuriyeti'nin ikinci cumhurbaşkanı oldu Ölüm tarihi 22 Ağustos 2000'dir.

Gelelim fahri doktora unvanının verildiği gün, il dışından Konya'ya gelen dostlarıyla birlikte çektiği fotoğrafımıza... Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun (Gazi Ü), Alaattin Karaca (Azərbaycan Derneği üyesi), Saim Sakaoglu, Prof. Dr. A. Zamanov,

Yrd. Doç. (sonra Prof.) Dr. Ali Yavuz Akpınar (Ege Ü) ve Prof. Dr. Mecit Doğru Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, dağcı).

Prof. Doğru (Ardahan 1939-Erciyes Dağı 2 Kasım 1991) Dağcılık Federasyonu başkanlığı da yapmış olup asıl mesleği Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde genel cerrahlik idi. Bir tırmanış sırasında düşen çığın altında kalarak hayatını kaybetmişti.

Prof. Ercilasun Türk dili alanının ünlü bir adıdır.

Prof. Zamanov'un bağış kitaplarından oluşan kütüphanesinin açılışı günü çekilen bir hatıra fotoğrafını da eklemeyi de uygun buluyoruz. Fotoğrafın sağ üst köşesindeki tabelada şöyle denilmektedir:

Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Prof. Dr. Abbas Zamanov Bağış Kütüphanesi. Fotoğrafta kilerin büyük bir bölümü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mensubudur. Bazı arkadaşlarımızın o tarihteki unvanları belirlenemediği için yazılamamıştır.

Orhan Okay, Orhan Bilgin (Doğu Dilleri Bölümü), Efrasiyap Gemalmaz, Ali Berat Alptekin, Prof. Dr. Kaya Bilgegil, Saim Sakaoglu, Mustafa Çetin Varlık (Tarih Böl.), Zöhre Bilgegil, (alt sıra), Ensar Aslan, Lütfü Erçin (fakülte görevlisi), Yavuz Akpınar, Recep Toparlı, Coşkun Alptekin (Tarih Böl.)

Ömer Lütfi Efendi'nin KONYA ISLAH-I MEDARİS HAKKINDA ARAPÇA MAKALESİ

Ahmet
ÇELİK

Yirminci yüzyılın başında Konya ulemasının faaliyete geçirdiği en önemli çalışmalardan birisi olan **Islah-ı Medaris Medresesi'nin** Konya maarif tarihi içinde seçkin bir yeri vardır. 1909-1917 yılları arasında ortaokul, lise ve üniversite dönemini kapsayan eğitim faaliyetinde bulunan bu medrese, uyguladığı müfredatıyla hem dinî, hem de müspet ilimleri birlikte vererek eğitimin kalite ve seviyesini yükseltmiş, yetiştirdiği öğrencilerle de Konya'da derin etkiler bırakmıştır.

Islah-ı medarisin ilk öğrencilerinden olan **İbrahim Hakkı Konyalı**, Konya Tarihi adlı eserinde bu medrese hakkında şu bilgileri vermektedir:

“Medresenin on dört odası ve bir dershanesi vardı. 1327/1909 tarihinde Konya'da son devrin dejenere medreselerini islah için **Islah-ı Medaris-i İslâmiyye Cemiyeti** adlı bir cemiyet kurulmuştu. Bu cemiyet bu medresede memleketi çöktüren, felâketlerini hazırlayan son devrin medreselelerinin düşmanı bir medrese açmış idi.⁽¹⁾ Sonra adına kısaca “**Islah**” denilen bu medresede İslâm esaslarına göre ders okutuluyordu. **Madde ve manayı birleştiren, kültürlü İslâm âlimleri yetiş-**

Ahmet Ziya Efendi

tirmek üzere kurulan bu medresenin üç tarafındaki odalar h.1328/1910 tarihinde yıktırılarak yerlerine ikişer katlı modern hücreler, dershaneler, konferans salonları yaptırıldı. Medresede Arap dili gibi garp dilleri de öğretilirdi. Kimya ve fizik laboratuvarı, rasat âletleri vardı. İslâmiyet, taassubu men ve ilmi kimde ve nerede bulunursa bulunsun almayı em-

(1) Caner Arabacı, “Islah-ı Medaris-ı İslamiye Medresesi”, Konya Ansiklopedisi, c. 4, s.303-305; Ahmet Çelik, “Konya Islah-ı Medaris-i İslamiyyesi'nin Kuruluşu”, Merhaba Akademik Sayfalar, 4 Şubat 2009, s.39-16; Ahmet Çelik, “Konya'da Bir İslam Üniversitesi: Paşa Dairesi ve Islah-ı Medaris”, Genç Adım, 13/16, (Nisan, 2019), s.14-15.

rettiği için garp dilleri hocalarının içinde Hıristiyanlar da vardı. Meselâ Fransızca öğretmeni bir Ermeni idi.

Beynelmilel bir ilim otoritesi olan **Şeyhzade Ahmet Ziya Efendi**⁽²⁾ merhum bu medresenin aynı zamanda **fizik, kimya ve kozmografya**, kardeşi **Rıfat Efendi**⁽³⁾ merhum da **mantık** öğretmeni idiler. Medresenin gayesi İslâm'ın ve memleketin istediği çapta bilgin yetiştirmektir. Tahsil müddeti on iki sene olan medrese idaresi talebesini Londra'ya göndererek Cambridge Üniversitesi'ni de tamamlamak istiyordu. Medrese yedi sene devam etti. Birinci Cihan Harbi esnasında İttihat ve Terakki Partisi'nin düşmanlığı ile kapatıldı. Başka bir ifade ile bu modern ilim yuvası siyasi rekabete kurban gitti. Konya'nın seçkin ilim adamları, mebusları ve bazı senatörleri buradan feyz almışlardı."⁽⁴⁾

Tam bir müfredatı tespit edilememekle beraber Meşriki İrfan gazetesine göre İslah-ı medarisin **birinci** sınıfında **hesap, hendese, coğrafya, tarih, edebiyat-ı Osmanîye, Farsça, malumat, mevalid** (biyoloji); **ikinci** sınıfında **Kuran-ı Kerim ve tecvid, sarf-ı Arabî, Arapça mükâleme, sarf-ı Osmanî, hüsn-ü hat**⁽⁵⁾ gibi hem dini bilimler hem de müspet bilimlere ait dersler okutulmaktay-

dı.⁽⁶⁾

Şeyhzade Ahmet Ziya, Ali Rıza Kudsi ve Hacı Veyiszade Mustafa Efendiyle birlikte bu medrese Arapça derslerine giren hocalardan birisi de **Beyşehirli Ömer Lütü Efendi (1881-1967)**'dir.⁽⁷⁾ Medrese idarecileri Ömer Lütü Efendi'yi Arapça öğretmesi için İslam dünyasının en önemli eğitim kurumlarından olan Mısır'daki **el-Ezher** medresesinden getirttiler.⁽⁸⁾

İslahı medarisin birinci sınıfın-

(6) Meşrik-i İrfan, 9 Mayıs 1910.

(7) Ömer Lütü Efendi, 1298/1881'de Beyşehir'in Budak köyünde doğdu. İlk eğitimi köyünde yaptı. Tahsilini ilerletmek için Antalya'ya giderek Dağıstanlı Ahmet Efendi'den icazet aldı. Bir müddet Konya'da okuduktan sonra Mısır'a gitti. Kahire'de bulunan el-Ezher Üniversitesinde eğitimi tamamladı. Mısır baş müftüsü ve Ezher hocalarından Muhammed Bahit (1854-1935)'ten özel dersler aldı. Ömer Lütü Efendi Mısır'da iken el-Mukaddam gazetesinde çeşitli makaleler yazdı. Konya İslahı medaris idarecilerin daveti üzerine Konya'da gelecek İslah-ı Medariste Arapça derslerine girdi. Bu dönemde bir taraftan müderrisliğe devam ederken, diğer taraftan Meşriki İrfan gazetesinde "Ömer Lütü el-Ezherî" mahlasıyla makaleler yazdı. Birinci dünya savaşında yedek subay olarak askere alındı. Dört yıl süreyle Irak cephesinde İngilizlere karşı savaştı. Askerlik dönüşü memleketinde nahiyeye müdürlüğünde bulundu. Ömer Lütü Efendi, çevresinde çok sevilen bir kişi olması sebebiyle, işine gelmeyen bazı devlet görevlileri tarafından 1920'de hükümete şikâyet edildi. Konya Valisi'nin karşı çıkmasına rağmen zincirlenerek Sivas'a sürgün edildi. Konya valisine Sivas valisine yazmış olduğu mektup dolayısıyla, orada kendisine iyi muamele edildi. Geçimini sağlamak için iş yeri açılması konusunda yardımcı olundu. Hakkında çıkarılan aftan sonra, 1938'de Beyşehir fahri vaizi olarak hizmet verirken 1939'da Beyşehir müftüsü Memiş Aktan Efendi'nin vefatından sonra Beyşehir Müftülüğüne atandı. Bu makamda 20 yıl kaldı. Konya müftüsü Abdullah Ulubay'ın vefatı üzerine 12 Şubat 1959'da Konya Müftülüğüne tayini yapıldı. 10 Mart 1961'e kadar bu görevde kaldı. Konya İmam Hatip Okulu'nda Hacı Veyiszade Mustafa Kurucu'nun 1960'da vefatı üzerine açık kalan yedi saatlik tefsir ve fıkıh derslerine girdi. 1960 ihtilalinde baskılara boyun eğmedi. İhtilalın atadığı asker kökenli Diyanet İşleri Başkan yardımcısı Sadeddin Evren'le telefonda yapmış olduğu bir münakaşadan sonra, 11 Ağustos 1961 tarihinde Antalya Tefenni'ye tayin edilirse de bir süre sonra, arzusu üzerine 15 Ocak 1962'de Beyşehir'e nakledildi. Beyşehir'e yeniden tayininden (14 Ocak 1962) bir gün sonra Ulukışla müftülüğüne tayin edilir. Fakat oraya da gitmeyerek Beyşehir'de kalır. 5 Mart 1966'da emekli oldu. 16 Aralık 1967'de Beyşehir'de vefat etti. Beyşehir'de meftundur. Bakınız: Caner Arabacı, Osmanlı Dönemi Konya Medreseleri, s.528-530.

(8) İsmail Bilgili-Ahmet Çelik, XX. Asır Başlı İtibariyle El-Ezher Üniversitesi Eğitim Tarihine Bir Bakış, Uluslararası Yüksek Din Öğretimi Sempozyumu, Malatya 24-25 Ekim 2019, Ankara 2019, c.2, s.339-356

(2) Hayatı için bakınız: İsmail Bilgili, Şeyhzade Ahmed Ziya Efendi, Konya 2017.

(3) Ahmet Çelik, "Rıfat Efendi", Konya Ansiklopedisi, c. 7, s. 224-225

(4) İbrahim Hakkı Konyalı, Konya Tarihi, s. 790. Bu medreseden yetişen bazı öğrenciler şunlardır: Abdullah Tanrikulu (1883-1943), Tahir Elliiki (1893-1955), Mehmet Hakkı Özçimi (1901-1973), Ali Ekrem Orbay (1897-1962), Osman Oktaç (1893-1963), Saatçi Osman Efendi (1887-1976), İsmail Zekai Sarsılmaz (1897-1977), Ahmet Ferid Ülgen (1896-1982), İbrahim Rüşdü (1897-1983), İbrahim Hakkı Konyalı (1896-1984), Ahmet Muhtar Altunay (1897-1984), Mehmet Fatih Göktaş (1901-1997), Hidayet Aydıner (1900-1973), Vehbi Bilgin (1901-1978).

(5) Meşrik-i İrfan, 2 Teşvinsani 1909.

(مدرسة اصلاح المدارس)

اتى كنت اسمع اصلاح المدارس حينما كنت بمصر المحمية فكنت استدل على شعور علماء قونية واحساساتهم النامة وكان يجول في فكري ان العلماء والذين بهمهم اصلاح المدارس الاسلامية الدينية سيهدون مجد اسلافهم العلماء وشرف مدينة قونية بل مجد العلم وشرفه و كنت الشوق لرؤية تلك المدرسة فسئحت لي العرصة وقدمت الى قونية لامر يدالي فقبل كل بادرت الى زيارة مدرسة اصلاح المدارس فوجدتها انها بنيت على احسن ترتيب وانم نظام مرافقة لحفظ الصحة فشكرت على مؤسسيها ثم صادفت هنالك احد التلامذة فسألت من ان الدروس ابن تاتي على التلامذة فداني على غرفة التدريس فدخلتها فاذا فيها رجل شاب ذلق اللسان يلقى الدرس على التلامذة وكان اترز كادوا النشاط يتلاءم وفي جبين رئيسهم ومروءتهم قبالتي بشاشة وجه ومقابلة لتيق باخلاق الكرام والفضلاء . ولما اتم درسة امر احدهم بان يقوم على اللوح المعلق في جدار الغرفة فكلفني ان اتكلم باللغة العربية ايتزجه اذالك التلميذ فتكلمت ماشاء الله ان اتكلم فترجمه بما هو حقها وامر ايضا لتلميذ آخر ايتحاورا ويتحاورا بمحاورة صريية فصحي تجمل الانسان متعبرا مع حدانة منهم وقرب ههدهم على المدرسة . ثم اخذت افكر و اتحسر على ما اسلفنا من اعمارنا التي قضت في جدران المدارس نحو من عشرين سنة او اكثر بدون اية فائدة نرجعها سوى نقل من كتاب او حكاية من استاذ . قيا ايها العلماء (الانصاف الانصاف) اتركوا الخمول وجدوا واسعوا في تربية اطفالكم وشبان وطنكم بقرية تقوم باعباء الدين والوطن . ويامن بيدهم الحل والمقد آتم المسئولون امام الله ورسوله اذا قصرتم في ذلك وفي ايديكم زمام الامة الاسلامية فذا اصلحتم افسدكم فقد اصلحت الامة باجمعا وبطرو الفساد فيكم فسدت الامة برتها .

والله ان ديننا الشريف صار الآن مبدنا لمطاعن اوروپا والطيبيين بالقاء شبهات فية تزيع بها قلوب اكثر الضعفاء من المسلمين فلا يصادف في المطبوعات وفي رسائل مستقلة من يردهم ويردعهم عن ضلالهم من العلماء مع انهم هم الذين يقتخرون بمل شديهم باتهم خدمة الدين وحفظته و وراث الامياء . ابن الخدمة الدينية وابن الورانة النبوية اذ لم يوجد منكم من يرد المطاعن الواردة على الدين ويكسر افلام الطيبيين ؟ اتركوا الآن البحث عن مذهب المعزلة والخوارج والشيعية وغيرهم ممن لا وجود لهم في الدنيا الا اجسامهم البالية وعظامهم الرفات . فولو وجوهكم شطرا وثلث الطيبيين فردوهم بما يلزم للرد من قراءة الحكمة الطبيعية والموايد وعلم تحليل الاشياء المسماة (بالكيمايا) وغيرها من (الفنون الحديثة) بل هي ليست بحديثة انما هي اثار اسلافكم علماء العرب الذين تقسبون اليهم كاتدل على ما قلنا انهم في اندلس في ضمن الامم العتيقة لعربية وما حفظتها بطون التواريخ ثم اهالي اوروپا نقلوها الى بلادهم وترجموها على السننم ليكون نفعها عاما .

اذا نحن مما شرنا سامين لماذا نتوقف في تحصيل تلك الفنون وقبولها في المدارس الاسلامية مع قبول اسلافنا علم المنطق المترجم من اللغة اليونانية حينما بدت لنا الاحتياجات لادارة مطاعن حكماء اليونان واقرانهم مشبهاتهم .

وانني اشكر على مؤسسي تلك المدرسة العالية ودار لغوز والمرقان وستسجل اناكم في بطون التواريخ بل في قلوب الامة وعلى ما قدم من النهضة العلمية الدينية والشنة الحديثة . وسيرجع الدين بخالفوتكم عن غيهم الى رشدهم وضلالهم الى الهدى ان الله لا يترك كيد الخائنين

عمر لطفى الازمري

da **Türkçe** öğretim yapılmakta; ikinci sınıftan itibaren gerek öğretimde, gerek medrese içi konuşmalarda Arapça kullanılmaktaydı. İkili temaslarda bile Türkçe konuşanlar ilginç cezalarla Arapça öğrenmeye ve konuşmaya teşvik edilmektedir. “**Ezherli**” lakabıyla da anılan **Ömer Lütfi Efendi**, İslah-ı medariste uyguladığı bu yöntem ve metotlarla öğrenciler Arapçayı kısa zamanda öğretmekteydi.

İslahı medarisi bir “**İslam Üniversitesi**” olarak kabul eden İbrahim Hakkı Konyalı, medresedeki Arapça eğitimini şöyle anlatır:

“Müessese Arapça öğretmenini Camiu'l-Ezher'den getirtmişti. Bu (son yıllarda Konya ve Beyşehir'de müftülük yapan büyük âlim merhum) **Ömer Lütfi Efendi**'ydi. Arapça klasik usulle emsile-binayla değil Berliç usulüyle⁽⁹⁾ kısa bir zamanda öğrenilmişti.

“**Matabe**” adlı bir tahta parçası var idi. Talebe bununla birbirini kontrol ederdi. Bu tahta parçası Türkçe konuşana verilir o da arkadaşlarından Türkçe konuşanı gizlice kollardı. Matabeyi akşama kadar çıkaramayan öğrenci ertesi gün sınıf dershanesini süpürür çeşmeden içecek suyu getirirdi. Bu bir ceza idi. İlk senenin sekiz ayından sonra bu yeni irfan yurdunda Türkçe konuşulmazdı. Kendisine “matabe” verilen bunun elinden çıkarmak için Türkçe konuşanları arardı. İkinci senede talebe Arapçayı öğrenmiş olurdu.

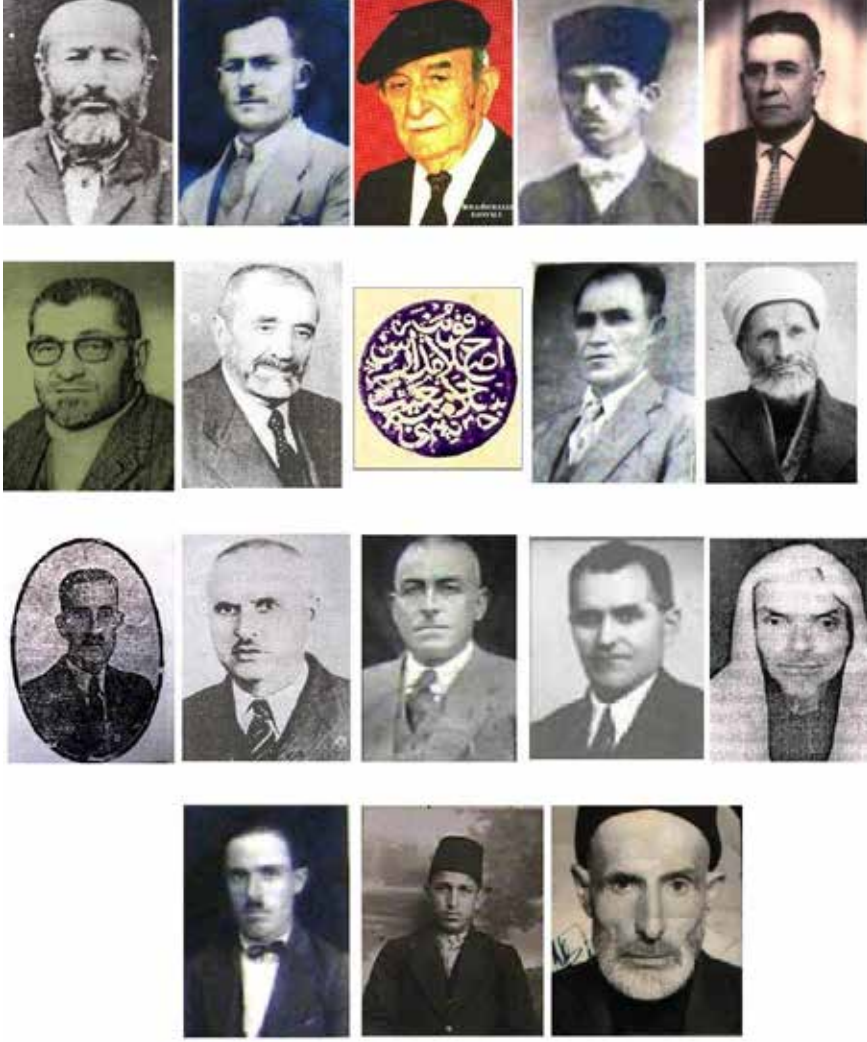
Ben ikinci sınıfta iken bir güz mevsimi senelik imtihanlarımız yapılyordu.⁽¹⁰⁾ Bu imtihanın mü-

meyyizleri arasında şu seçkin kişiler vardı. Tokat mebusu (Şeyhülislam) Mustafa Sabri, Konya Mebusu Elmalılı Küçük Hamdi (Yazır), Konya mebusu Ereğlili Salim, Konya Mevlevihanesi şeyhi Veled Çelebi, müderris Naim Hazım (Onat) Efendiler ve Konya Hukuk Mektebi müdürü Refik (Kırış) Bey ve Konya'nın değerli âlimleri... Medresenin cadde kısmındaki büyük salonunda imtihan başlamıştı. Benden evvel birkaç arkadaşım içeriye alındılar. Sıra bana gelmişti. Ben de alındım. Evvela Hocam Ezherli Ömer Lütfi Efendi ile Arapça konuştum. Mümeyyizlerin hemen hepsi de sualler sordular. Bunları Arapça cevaplandırımdım.

Bir ara Mustafa Sabri Efendi'nin Zeynelabidin Efendi'ye: “Hocam bunları nasıl yetiştirdiniz, nasıl okuttunuz, tebrik ederim, dediğini duydum. Sonra bu büyük İslam âlimi yerinden kalktı kara tahtaya geldi. Arapça bir şey yazdı. “Oku, tercüme et” dedi. “Darihim ma dümte fi darihim” idi. Bu içine başka köklerden ayrı ayrı manalar olan bir güzel ve hikmetli söz idi. İçinde iki dar vardı. Birisi ev anlamında öteki de mudara kökünden emri hazır idi. Altına şu tercümeyi yazdım: “Evlerinde kaldıkça onlara müsaade et yüzlerine gül.” O vakte kadar hiç duymadığım ve görmediğim bu sözün tercümesi mümeyyizlerin takdirini toplamıştı. Biraz sonra simsiyah sakallı Mustafa Sabri Efendi gibi sarığını çok iyi sarmış Küçük Hamdi Efendi tahta başına gelerek şunu yazdı: “Arzihim ma dümte fi arzihim” Bu hikmetli söze de birisi yer anlamında diğeri de rıza kökünden (razı et, rızalarını al) anlamında iki arz kelimesi vardı. Altına Türkçesini yazdım: “Topraklarına devam ettikçe topraklarında buldukça

(9) Berliç usulü; öğrencinin yakın çevresinde devamlı gördüğü eşya, şahıs ve tabiattaki manzaralarla bunlara delalet eden isimler, sıfatlar, fiiller ve edatlardan cümle ve hikâyeler üreterek dilin doğru, akıcı ve düzgün söylenmesine ve dil kaidelerine uygun olarak öğrenmekten ibarettir.

(10) Bu heyetin Konya'da oldukları tarihler için bakınız: Babalık, 4, 18 Temmuz 1911, 10 Aralık 1911

Islahı Medaris Öğrencileri

onların hoşnutluklarını kazan.”⁽¹¹⁾

ÖMER LÜTFİ EFENDİ’NİN MAKALESİ

Aşağıda okuyacağınız makale “**el-Ezheri**” lakaplı Beyşehirli Ömer Lütfi Efendi tarafından yazılmıştır. 8 Teşrinisani 1328 / **21 Kasım 1911** tarihli ve 244 no.lu Meşrik-i İrfan gazetesinin 2 ve 3. sayfasında “**Medresetü ıslahı’l-**

medaris”⁽¹²⁾ başlığıyla **Arapça** olarak yayınlan makalenin konusu Ömer Lütfi Efendi’nin Konya Islahı Medaris medresesine yaptığı ziyaret ve medrese hakkındaki gözlem ve düşünceleridir.

Ömer Lütfi Efendi Mısır’da iken adını duyduğu Islah-ı medaris-i ziyaret için Konya’ya gelmiş ve hemen medreseyi ziyaret etmiştir. Ziyaretinde bir sınıftaki işlenen

(11) İbrahim Hakkı Konyalı, “Konya’da İslam Üniversitesi Islah-ı Medâris-i İslamiye”, Yeni Asya, 29-30 Eylül 1971, Yıl:2, sy. 574-575, s. 4

(12) Ömer Lütfi Efendi’nin “Medresetü İslahil-medaris” adlı Arapça makalesi yeniden dizilerek tercüme etmede yardımcı olan değerli öğrencim ve meslektaşım Lütfi Taşel’e teşekkür ederim.

Islahî Medaris Hocaları

Zeynel Abidin Efendi

Şeyhzade Ahmet Ziya Efendi

Hacı Veyis Efendi

Refik Kırış

Musa Kazım Efendi

Beyşehirli Ömer Lütfi Efendi

Ali Kudsi Efendi

Hacı Veyiszade Mustafa Efendi

Fahri Kulu Efendi

Kadir Şeyhzade Ali Efendi

Abdullah Tanrıku

Ağrılı Tevfik Efendi

Arapça dersine katılmış ve kendisi de Arapça olarak öğrencilere sorular sormuş ve istediği cevapları da almıştır. Medresedeki eğitimden memnun kalmıştır. Ömer Lütfi Efendi Islah-ı Medarisi açanlara teşekkürde bulunurken klasik medreseye de eleştirel getirerek İslam'ı daha iyi müdafaa etmek için müspet ilimlerin medreselerde okutulması zaruretini dile getirmektedir.

ISLAH-I MEDÂRİS MEDRESESİ

“Mısır’da bulunduğum zamanlarda Islâh-ı Medâris Medresesi’ni duymuştum. Konya ulemâsının

şuuru ve duyarlılığı hakkında da bilgim vardı. Zihnimde Islah-ı Medâris Medrese-i Dîniyyesi’ni dert edinen ilim adamlarının kendile-

Ömer Lutfi Efendi Sivas'a sürgün edilirken, 1920.

rinden önce gelen âlimlerin ve Konya'nın şeref ve onurlarının aksine ilmin şeref onurunu yeniden imar edecekleri fikri dolaşıyordu.

O medreseyi görmenin özlemini çekiyordum ki fırsat ayağıma geldi ve Konya'ya gittim.

Tüm işleri bırakıp medreseyi ziyaret ettiğimde gördüm ki, medrese en güzel tarzda tertip edilmiş, çok düzenli ve sağlık şartlarına uygun bir şekilde kurulmuş. Bunun üzerine burasını tesis edene teşekkür ettim.

Sonra bir öğrenci ile karşılaştım, ona dersin nerede okutulduğunu sordum. O da bana ders okutulan odayı gösterdi. Odaya girdiğimde hitabeti düzgün bir genç öğrencilere ders veriyordu. Öğrenciler tam bir zekâ ve çalışkanlık örneği olarak hocalarının önünde alınları parlıyordu. Yüksek ahlakına uygun olarak beni tebessümle karşıladı.

Dersini bitirdiğinde öğrencilerinden birine odanın duvarında asılı olan tahtanın önünde durmasını, benim Arapça olarak söylediklerimi tercüme etmesini emret-

ti. Ben konuştum, Maşallah söylediklerimi hakkıyla tercüme etti.

Sonra başka bir öğrenciye fasih Arapça ile bir diyalog/karşılıklı konuşma yapmasını emretti. İnsan bu zamanda, bu yaşta öğrencileri medresede böyle öğrencileri görünce hayret içinde kalıyor.

Sonra yirmi sene veya daha fazla bir süredir medrese duvarları arasında hiçbir fayda olmaksızın, kitaplar, hikâyeler ve hocadan nakilden başka bir şey yapmadan dönüp duran büyüklerimizi düşünmeye ve onlara üzölmeye başladım.

Ey büyüklerim, İnsaf! İnsaf! Bırakın hamallığı, çocuklarınızın ve vatanınızın gençleri vatan ve din yükünün terbiyesi için çabalayın. Bunları halledebilecek kudreti ve akli olanlar olarak bu konuda ihmalkârlık yaparsanız Allah ve Rasulü'nün ve İslam ümmetinin önde gelenlerinin önünde bundan siz sorumlusunuz. Eğer nefsinizi ıslah ederseniz ümmet düzeler, yapmazsanız tüm ümmet bozulur (fesada uğrar).

Yemin ederim ki hanif olan di-

Ömer Lütfi Efendi'nin kabri, Beyşehir.

nimiz, Avrupalılar ve tabiatçıların Müslümanlardan zayıf olanlarının kalplerine bilimle ilgili şüpheler dikte eden kötü sözleriyle hedef oldu.

Âlimler tarafından kaleme alınan, onları ve sapkınlıklarını reddeden matbuat müstakil risalelere de rastlanmıyor. Bir de bunlar dinin koruyucuları peygamberlerin varisleri ve dinin hizmetkârı olmalarıyla iftihar edip ağız kulaklarına varırcasına sırtıyorlar. Onların din hakkındaki kötü sözlerini reddeden tabiatperestlerin kalemlerini kıranlar yoksa nerede kaldı sizin peygamberlerin varisi olmanız.

Şimdi Mutezile, Hariciye ve Şia'yı ve onlar gibilerini araştırmayı bırakın. Dünya'da onların çürümüş bedenleri ve un ufak olmuş kemiklerinden başka bir varlıkları yok. Yönünüzü tabiatperestlere **çevirin, tabiatın hikmetini, eşyanın meydana gelmesini ve tahlilini konu edinen kimya ve diğer modern bilimlerini okuyarak onları reddedin.** Bu yeni bir şey değil. Bunlar sizin intisap ettiğiniz önde gelen âlimlerin eserleri ve **Endülüs'te** buna işaret ettiğini söylediğimiz, tarihin derinliklerinde muhafaza edilen Arapça eski eserler buna işaretler. Sonra Avrupa ahalisi herkesin faydalanması için bunları kendi beldelerine nakledip kendi dillerine çevirdiler.

Neden biz Müslümanlar bu ilimlerin okunması ve medreselerde kabul edilmesi için geri duruyoruz. İslâmiyet önde gelen âlimlerimizin kabulü ile Yunan âlimlerinin kötü sözlerini ve ortaya attıkları şüpheleri izale etmek için ihtiyaç ortaya çıktığında mantık ilmini Yunan dilinden tercüme edildi.

Bu yüksek başarı ve irfan merkezini tesis edenlere teşekkür ederim. Bu ilmi tecdid (yenilenme) hareketi, tarihin derinlikleri ve ümmetin kalbinde kaydolacaktır. Sizlere karşı çıkan yoldan çıkmışlar akl-ı selim sahibi olacaklar ve dalaletleri hidayetlerine dönecektir. Allah hainlerin tuzaklarına fayda vermez.” (Ömer Lütfi el-Ezheri)

KAYNAKLAR

- Ahmet Çelik, “Konya İslah-ı Medaris-i İslamiyesi'nin Kuruluşu”, Merhaba Akademik Sayfalar, 4 Şubat 2009, s.39-16.
- Ahmet Çelik, “Rıfat Efendi”, Konya Ansiklopedisi, c. 7, s. 224-225
- Ahmet. Çelik, “Konya'da Bir İslam Üniversitesi: Paşa Dairesi ve İslah-ı Medaris”, Genç Adım, 13/16, (Nisan, 2019), s.14-15.
- Babalık, 4, 18 Temmuz 1911, 10 Aralık 1911
- Caner Arabacı, İslah-ı Medaris-i İslamiye Medresesi, Konya Ansiklopedisi, c. 4, s.303-305.
- Caner Arabacı, Osmanlı Dönemi Konya Medreseleri, Konya 2017.
- Diyanet İşleri Başkanlığı Teşkilat Albümü, Ankara, 2010.
- Hayrettin Karaman, “Kısa Adı İslah Nasıl Bir Okuldu?” Yeni Şafak, 04 Ekim 2019
- İbrahim Hakkı Konyalı, “Konya'da İslam Üniversitesi İslah-ı Medâris-i İslamiye”, Yeni Asya, 29-30 Eylül 1971.
- İbrahim Hakkı Konyalı, Konya Tarihi, Konya 1964.
- İsmail Bilgili, Şeyhzade Ahmed Ziya Efendi, Konya 2017.
- İsmail Bilgili-Ahmet Çelik, “XX. Asır Başı İtibarıyla el-Ezher Üniversitesi Eğitim Tarihine Bir Bakış”, Uluslararası Yüksek Din Öğretimi Sempozyumu (Malatya 24-25 Ekim 2019), Ankara 2019, c.2, s.339-356
- Mehmet Ali Uz, “Beyşehirli Ömer (Tekin) Efendi”, Konya Ansiklopedisi, c.2, s.129-130.
- Mehmet Ali Uz, “Tekin, Ömer Lütfi”, Konya Ansiklopedisi, c.8, s. 316.
- Meşrik-i İrfan, 2 Teşrinisani 1909; 9 Mayıs 1910.

“KOYUNOĞLU MÜZESİ'NDE” RÖPORTAJ

Yatsı namazından sonra... Konya'nın Topraklık semtindeyim. Bir ev... taş avluyu geçiyor ve içeriye dâhil oluyorum...

Petrol lambasının eşyaya heybet veren loş aydınlığı içinde kendimi tarihin sinesine terk ediyorum. Tekâsüf etmiş tarihi bir tecessüm...

En eskiyi, eskiyi ve yaşayan yeniyi bu kadar yakın, bu kadar omuz omuza, bu kadar kaynaşmış ölecek görmek... Zamanları birleştiren bir adamın hissi var içimde...

İşte şu duvarı kaplayan Selçuk dokumaları, işte II. Beyazıt devri şalları. Eski Türk kızlarının çeyiz sandıklarını süsleyen sırma işlemeli hilal ve yıldızlı tüller... Osmanlı sırma işlemleri... Hereke'nin ilk dokumaları... Pencerele Yıldız'ın saray perdeleri...

Gümüş, altın, bakır karışımı Selçuk tepsisi, tamamen Selçuk ormanlarıyla müzeyyen altın kakmalı antika eşyalar...

Türkuaz, kobalt, viyolö dö mangenez ve beyaz renkli minelerle müzeyyen bir Selçuk bakır tası... Üzerinde alaka çekici bir yazı: “Takva kanaatını din esası ve zenginliğin başı”. (Bir tashih hatası olsa gerek burada. B.A.)

Türlü insan ve hayvan resimleriyle müzeyyen Selçuk bakır asarı... II. Mesut'un zülfikârı andıran kılıcı: Üzerinde bir arslan ve doğan güneş... Kudret, satvet ve şöhret alameti...

Duvarlar kıymetli hattatların eserleri ve tablolarla müzeyyen... İşte hattat İzzet'in bir taliki. İşte kazaker İsa'nın bir neshi... İşte İsmail

Hakkı'nın harika bir peyzajı, işte Hüseyin Zekâi Paşa'nın II. Abdülhamit'e ithaf ettiği son derece ince çalılışlı bir natürmort.

İşte deri üzerine yapılmış, renk armonisi fevkalâde bir Hz. Ali minyatürü.

Yunanlılar devrinden kalma 3000 senelik bir Artemis heykeli...

Antika sedef kakmalı takımların üstünde yine antika vazolar. Çin işi porselen kâseler.

Sevr işi şamdanlar ve masa saatleri... Karmen, çinko yeşili ve sırma işlenmiş kapı perdeleri... Yazı takımları... Tamamen altın kaz tüyü biçimi kalem sapları...

Osmanlı devrine ait seramik eşya, üstünde “Ehli irfana mahsus olan budur, ehline hasühas olan budur” yazılı toprak kahve fincanları...

Teşbihler, boy boy, 99'luk, bağa, zebercet, lâke, fildişi, yeşim, kuka, mat ve ateşi kehribar, firuze, mercan, akik, nefes, yıldız taşı, maverd ve saireden yapılmış, koskoca bir çekmece dolusu...

Kur'anı Kerimler: İsmail Zühdi, Ramazan Efendi, Şeyh Hamdullah'ın oğlu Mustafa Dede, Kanlıcalı Mustafa, Mustafa el-Kütahî, Ömer-ül-Eyyubi, Şekerzade Seyit Mehmet v.s.'nin yazma Mushafları bilhassa dikkati çekiyor.

Divanlar: Yavuz'un divanı, Şeyhî, Sırrî Karamanî, Nizami Gencevi, çok müzehhep Nef'i, Bakî, Nedim divanları, Şeyh Galib'in bitirilememiş, kendi hattıyla yazılmış divanı, Mevlâna'ya ait en eski bir “Fihî Mafih” nüshası, İmad'ın yeğeni Resîda'nın bütün sahifeleri altından

bir Sadî külliyyatı, vesaire vesaire...

Tezkerei Şuaraların envai, muhtelif Selçuk ve Osmanlı Tarihleri, Türk dili bakımından çok ehemmiyetli kaynaklar, Eski Türk dili lügatleri, Orhan Gazi adına yapılmış bir Kur'an tercümesi... Nefis, tezhipli, nadir yazmalar. Yazmalar yazmalar...

Hint, Moğol puşideleri, Yezidin taptığı damsı melek, eski Selçuk mangalları, çekmeceleri, kutuları... Osmanlı saraylarına mahsus düğün protokolü defteri ve saireler... Tam manasıyla müzelik eşya...

Türk müzelerini dolaşmış, yalnız dolaşmakla da kalmamış az çok tetkik de etmişimdir. Koyunoğlu'nun koleksiyonunda müzelerimizde rastlamadığım çok şeyler gördüm. Bu eşyaların milli kültürün tenmisesi ve idraki bakımından umuma arz edilmesi lazımdır. İzzet Bay, samimi ve münevver bir Müslüman'dır. Ve tarihe karıştığını zannettiğimiz vakıf müessesesini ihya edersesine bu, değeri erbabınca milyonları bulan tarihi ve kıymetli eşya ve kitapları vakfetmek arzusundadır. Yalnız eserinin dağılması, sayının heba olmaması, eşyalarının onun bunun elinde yok yere yabancılara gitmemesi, tarihi eşyanın tarihi dekorla ziyaretçilere arz edilmesi için, planını hazırladığı Selçuk stili binanın yaptırılmasını ve tamamen eşyalarına tahsisini, pek haklı olarak istemektedir. Şartı ve arzusu

şimdiye kadar ancak temennide ve sözde kalmış, fiil ve harekete nedense geçilmemiştir.

Halbuki Konya'nın kültürel kalkınması, ecdat zevkinin, ecdat düşüncesinin ve kültürünün tatlı inceliğinin yeni nesillerce idraki, müptela olduğumuz aşağılık kompleksinin izalesi bakımından çok lüzumlu olan bu tahsis, bilmem ne için yapılmaz.

Konya yollarının asfaltlanması kâfi değildir. Ecdadımın zevkine, kültürüne, duyuş ve düşünüşünün idrakine, onun sevimli medeniyetine gidecek milli idrak sokaklarının da açılması lazımdır.

Vilâyet makam mı, yoksa belediye idaresi mi hangisi himmet buyuracaksa meseleye hal çaresi bulsa da bu, Türkiye çapındaki vakıf husulpezir olsa...

O gece 5 mumluk bir lamba ışığının heybetli ve tarihi aydınlığında bu antikarlardan âtiye rehber olacak şahsiyet ifadesinin heykelleştüğünü görüyordum. O gece 3 kıtayı istila eden ecdadımın tatlı zevkleriyle tezevvük ettim, onların âleminde yaşadım. Hatlardaki kelimeyi tevhit canlanıyor, Puşideleri, perde ve entarileri işleyen munis beyaz örtülü pak ve afif validelerimi görür gibi oluyor, kılıçlarda, miğferlerde, kitaplarda idealini yükseltmiş, silahını irfanıyla bilemiş kahraman dedelerimin tekbir seslerini duyuyordum.

Ey Koyunoğlu;

Sana samim kalpten binlerce selam ve ihtiram. Maziye ihya, şahsiyet ve inaniş idrak ve ifham gibi büyük bir iş yaptın...

Selam sana... sayın meşkur olsun.

MUSTAFA NUR⁽¹⁾
16 Mayıs 1958 / Fetih Dergisi

(1) Ziya Nur Aksun, yazılarının çoğunu müstear isimlerle yazmıştır. Bunlardan birisi de Mustafa Nur'dur.